

Uluslararası Tarım Sektörü Gündemi (7 Nisan 2020)

İlk kez Aralık (2019) ayında görülen ve zaman içerisinde dünyaya yayılan Koronavirüs (COVID-19); uluslararası ticarete olduğu gibi tarım sektöründe de birçok değişikliğe yol açtı.

Koronavirüs pandemisi sonrası ülkeler, gıda zincirindeki önemi nedeniyle, gübre ve tohum gibi stratejik sektörlerde, tedariğin kesintiye uğramaması için özen göstermektedir. Birçok ülkede yerli malı tüketilmesi yönünde çağrılar güç kazanıyor. Fakat değişen koşullar altında gerek talep gerekse tedarik ayağında aksamalar olabilmektedir.

Çin, Filipinler, Tayland gibi bazı ülkeler, karayolu taşımacılığında gıda veya tarımsal girdi taşıyan araçlar için özel hatlar açılması gibi kolaylaştırıcı önlemler almaya başlamışlardır.

Çin'de çiftçilerin -geleneksel olarak bayilerden aldıkları- tohum, gübre, vb. ürünleri internet üzerinden almaya başlamaları, e-ticaret platformlarını canlandırdı. Bu platformlardan biri olan Pinduoduo bu yılın Şubat ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre gübre, tohum ve sprinkler satışlarında %100 oranında artış yaşadı. Alibaba'nın Taobao platformu ise gübre ve tohum satışlarında bir önceki yılın aynı dönemine göre %100 artış yaşadı.

ABD'nin Mart ayı itibarıyla geçici tarım işçilerine verdiği H-2A vizelerini durdurması nedeniyle, bu yıla kadar Meksika'dan gelen mevsimsel tarım işçilerinin yaptığı manuel işlerde, yaş ortalaması 57,5 olan ABD'li üreticilere kimin yardım edeceği konusunun gündeme gelmesi sonrasında yetkililerce söz konusu kuralların gevşetilebileceği açıklanmıştır.

Benzer şekilde tarım sektöründe manuel işlerde geleneksel olarak yabancı mevsimlik işçilerin çalıştığı **Fransa**'da sınırların kapanması sonrasında yerel üretimi aksatmamak için -koronavirüs sonrası işini kaybeden- Fransızların söz konusu işlerde çalışmaları yönünde yaklaşımlar denenmektedir. **Avrupa Komisyonu** -gıda zincirindeki önemleri nedeniyle- yabancı işçilerin **AB** ülkelerine girişlerindeki kontrollerin hızlandırılması yönünde adımlar atmaktadır.

Gübre Sektörü

Çin'in hem üretim hem de tüketim açısından fosfatlar, kükürt ve sülfürik asit pazarlarındaki etkisi nedeniyle koronavirüsün ilk görülmesinden bu yana gübre sektörü etkilere açıktır. İlk COVID-19 vakalarının görüldüğü yer olan Wuhan şehrinin de içinde bulunduğu Hubei eyaleti; ülkenin gübre sektörü açısından büyük öneme sahiptir. Eyaletin Yangtze nehri hattındaki konumu ve mavnalı sistemi sayesinde Hubeili fosfat üreticileri ürünlerini uygun fiyatlarla ihraç edebilmektelerdi. Çin'in toplam MAP kapasitesinin %45'ini, DAP kapasitesinin ise %27'sini temsil eden eyalet ayrıca Çin'in toplam fosfat kayası üretiminin de %30'unu (yıllık 25-30 milyon ton) gerçekleştirmektedir ve birçok büyük NPK üreticisi firmaya da ev sahipliği yapmaktadır. Eyaletteki fosfat sanayinin yarısından fazlası pandemiden etkilendiği için Ocak ayından bu yana gerek tedarik gerekse talep zinciri durumdan olumsuz etkilenmiştir. Rabobank'a göre bu durum çeşitli yapısal değişiklikleri tetikleyebilir. Örneğin; halihazırda düşük katma değerli üretim yapan Çinli fosfat firmalarının özel gübreler gibi katma değeri yüksek ürünleri üretmeye yönelmelerine yol açabilir. Bankanın analistlerine göre gübre sektörünün geleceğinde tek başına ürün değil, 'ürün+hizmet' ikilisi ön planda olacaktır.

Öte yandan, COVID-19'un taşımacılık sektörüne etkileri açısından bakıldığı zaman en fazla etkilenen taşımacılık modunun karayolu taşımacılığı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla gübre sektörü koronavirüsten en fazla zarar görebilecek olan ülkelerin; tarım sektörünün karayolu taşımacılığına dayalı olduğu ülkeler olduğu öngörülmektedir; bu ülkelerin başında **Brezilya** gelmektedir.

Dünyanın önde gelen ithalatçılarından ve tüketicilerinden olan Hindistan'ın ise -taşımacılıkta demiryolu ağırlıklı bir sistem izlemesi nedeniyle- ne derece etkileneceği bilinmemektedir. Her ne kadar **Hindistan**'ın Çin'den ithalatında ilk 5'in içinde yer alan gübreler ve organik kimyasallardaki fiyat artışlarından olumsuz etkilenecek olsalar da bu durum organik kimyasallar pazarındaki yerli üreticiler açısından bir fırsata dönüşebilir.

Yılın başında kuraklık ve deniz suyu girişimi nedeniyle düşük talep yaşayan **Vietnam** gübre sektörü; üretim ayağında koronavirüsten fazla etkilenmeyecek gibi görünmektedir. Fakat Vietnam'ın Çin'e taze meyve-sebze ihracatının aksaması nedeniyle ülkede NPK gübrelere olan talebin düşeceği tahmin edilmektedir.

Seracılık

2019 yılında **Rusya** tarım sektöründe en karlı işkolu seracılık oldu. 2014 yılında Rublenin devalüasyonu, ve ayrıca çeşitli ürünlerdeki ambargo gibi nedenlerden dolayı sektör cazip hale gelince birçok büyük yatırımcı sera üreticiliğine girişti. Halihazırda Rusya salatalık üretiminde kendi kendine yeter hale geldi, fakat domatesin yaklaşık %40'ı ithal ediliyor; bu bağlamda seracılık sektörü halen gelişime açık görünmektedir.

Dünya genelinde ise sektörün önümüzdeki 5 yıl içerisindeki yıllık ortalama büyüme oranının %8,8 olması beklenmektedir.

Tarım Kimyasalları

Koronavirüs nedeniyle **Avrupa Birliği**'nin ('Çiftlikten Çatala' stratejisini de içeren) **Yeşil Anlaşma** takviminin uygulanmasında gecikmeler olabileceği tahmin ediliyor. 'Çiftlikten Çatala' stratejisi kapsamında pestisit kullanımının azaltılması yönünde önlemler de öngörülmüyor.

Avustralya hükümetinin aldığı koronavirüs önlemleri arasında deniz taşımacılığını bağlayan önlemlerin, ülkede bir süre sonra tarımsal kimyasalların tedarikinde eksikliklere yol açabileceği düşünülmektedir.

Çin Tarım Bakanlığı pestisit ithalatındaki başvuru yenileme süreçlerini geçici süreliğine uzattı.

Tohumculuk

Avrupa Komisyonu -tohum gibi tarımsal girdilerin- gümrüklerde yeşil hat prosedürlerine tabi olan mal ve hizmet listesine dahil olduğunu belirledi.

Çin Tarım Bakanlığı tohum ithalatındaki başvuru yenileme süreçlerini de geçici süreliğine uzattı.

Hindistan'ın gıda tedarikinin %60'ı ve çiftçilerin gelirleri Kharif (Hindistan'da ve genel olarak Güney Asya'da muson yağmurlarından önceki dönemde ekilip sonbaharda toplanan

mahsuller. Örn; çeltik, şeker kamışı, mısır, pamuk.) mahsullerine dayalıdır. Öte yandan Kharif tohumlarının hazırlanması açısından Mart-Mayıs arasındaki dönem büyük önem taşımaktadır. Sezonda kullanılan 2,5 milyon ton (=250 lakh quintals) sertifikalı tohumun zamanında tedariki konusunda tereddütler mevcuttur.

ATSO Dış İlişkiler Müdürlüğü

Kaynakça:

1. <https://ihsmarkit.com/research-analysis/report-covid19-effects-on-the-fertilizer-industry.html>
2. <https://www.argusmedia.com/en/news/2081202-coronavirus-may-lead-to-phosphate-industry-changes>
3. <https://www.argusmedia.com/en/news/2092067-vietnams-fertilizer-sector-avoids-coronavirus-curbs>
4. <https://www.argusmedia.com/-/media/Files/white-papers/argus-whitepaper-coronavirus.ashx>
5. <https://www.agribusinessglobal.com/markets/who-will-harvest-in-the-new-world-of-covid-19/>
6. <http://www.fao.org/3/ca8308en/ca8308en.pdf>
7. <https://www.greenhousegrower.com/management/coronavirus-and-the-greenhouse-industry-what-we-know-so-far/>
8. <https://www.rshb.ru/press/releases/406337/>
9. <http://rusteplica.ru/vystavka-zashhishhennyi-grunt-rossii-2020-perenositsya/>
10. <https://finance.rambler.ru/other/42262268-zolotye-pomidory-teplichnye-hozyaystva-nakormyat-rossiyan-kachestvennymi-ovoschami/?updated>
11. <https://www.firstpost.com/health/coronavirus-outbreak-with-rabi-season-under-stress-delay-in-delivery-of-zaid-kharif-seeds-could-trigger-food-crisis-in-india-8182771.html>
12. <https://www.agweb.com/article/chinese-farmers-dodge-coronavirus-go-online-seed-and-supplies>
13. <http://www.rfi.fr/en/france/20200330-more-french-needed-to-pick-fruit-vegetable-in-coronavirus-lockdown-harvest-sow-seeds-agriculture-covid-19>
14. <http://www.rfi.fr/en/france/20200325-coronavirus-covid19-food-agriculture-france>
15. <https://www.euroseeds.eu/news/production-and-movement-of-seed-under-coronavirus-restrictions/>
16. <https://ihsmarkit.com/research-analysis/covid19--news-from-the-crop-protection--seed-industry.html>
17. <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/agriculture/seed-industry-bodies-demand-uninterrupted-movement-of-agri-inputs-ahead-of-kharif-season/articleshow/74774663.cms?from=mdr>
18. <https://www.greenhousegrower.com/management/new-h-2a-rules-streamline-process-bringing-workers-to-u-s/>
19. <https://www.marketsandresearch.biz/report/11254/global-commercial-greenhouse-market-2020-by-manufacturers-regions-type-and-application-forecast-to-2025?mod=article> inline